

Bij pagina 20 Een noodgemeenteraad voor Gilze en Rijen in 1945

Tijdens de Tweede Wereldoorlog had ons land geen gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders meer. Op last van de Duitsers waren die per 1 september 1941 uit hun functie gezet. Hun bevoegdheden waren overgedragen aan de burgemeesters. De dienstdoende wethouders bleven in functie als adviseurs van de burgemeesters.

In onze gemeente vond op 22 augustus 1941 de laatste raadsvergadering plaats in het nieuwe raadhuis op Nerhoven. Burgemeester J.M.H. Klardie was voorzitter, J.Th.M. van den Wildenberg en L.J. Uijtendaal waren de wethouders, die voortaan als adviseur zouden fungeren.

Speciale procedure

Direct na de bevrijding in 1945 kwam een speciale procedure op gang om weer tot een gemeenteraad te komen. Waarnemend burgemeester Baron van Hövell tot Westerfliet en Weezeveld liet zich bijstaan door acht vertrouwensmannen (drie landbouwers, twee arbeiders, een aannemer en twee fabrikanten) om tot de aanbeveling van [een college van 39 kiesmannen te komen](#). Deze kiesmannen werden benoemd door de Commissaris van de Koningin. Zij kozen vervolgens de dertien raadsleden. De zo gevormde gemeenteraad was bedoeld als een overgangsraad. De leden die hierin zitting namen, waren P.J. van Poppel uit Hulst, Fr. Graaumans, Ant. Van Hoek, Adr. Van Hoek, A.B.J. Verster en Ant. Wouters uit Gilze en M.A. van Kemmeren, A.A. Leijten, A.D. Noij, C. van der Steen, Jac. F. Theeuwes, C.A. de Theije en Adr. Willemen uit Rijen.

Eerste vergadering noodgemeenteraad

Donderdagavond 6 september 1945 opende waarnemend burgemeester Baron van Hövell tot Westerfliet en Weezeveld de eerste vergadering. Toen de keuze van de wethouders aan de orde kwam, legde A.D. Noij een verklaring af. Met het oog op de grootte van Rijen, eiste hij voor dit dorp de eerste wethouderszetel ofwel het loco-burgemeesterschap op.

De raadsleden kozen C.A. de Theije uit Rijen met 11 stemmen en A.B.J. Verster uit Gilze met 7 stemmen tot wethouder. Ze wezen De Theije aan als loco-burgemeester.

Tijdens de raadsvergadering zei de burgemeester over deze noodgemeenteraad:

“Ofschoon de wijze waarop de samenstelling van dit college tot stand gekomen is, niet strookt met de in de Kieswet voorheen gevolgde procedure volgens de democratische beginselen, waardoor er zodoende aan vele ingezetenen de kans ontnomen werd deel uit te maken van Uwen Raad, toch moeten wij dit College, geboren door den nood der tijden, zien in het licht van een tijdelijke overgangsmaatregel.”

Vanaf 1946 werden de raadsleden weer volgens de normale wettelijke procedure en dus via rechtstreekse verkiezingen gekozen.

Voor de toespraak van burgemeester Van Hövel tot Westerfliet tijdens de laatste vergadering van de noodgemeenteraad [klik hier](#)